

Sednica Saveta bezbednosti o situaciji u Presevskoj dolini i na Kosovu

ZAHTEV ALBANSKIM EKSTREMISTIMA DA SE POVUKU

Savet bezbednosti UN pozvao je danas albanske ekstremisticke grupe sa Kosova da se odmah povuku iz bezbednosne zone na administrativnoj granici izmedju Srbije i Kosova i da budu raspustene, javljaju agencije.

U predsednickom saopštenju Savet je osudio napade ekstremista u regionu u kojima su ubijena cetiri srpska policajca. Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija usvojio je danas na formalnoj sednici Predsednicko saopstenje sa ostrom osudom "etnickih albanskih ekstremistickih grupa na jugu Srbije", pozivajuci na raspustanje tih grupa i potencirajuci konkretne mere od strane Kfora koje bi onemogucile dalje akcije albanskih ekstremista u tri opstine na jugu Srbije.

Predsednicko saopstenje, koje je po rangu jednu stepenicu ispod rezolucije, usvojeno je jednoglasno posle diskusije u kojoj je ucestvovalo svih 15 predstavnika clanica Saveta, pre kojih je govorio jugoslovenski ministar inostranih poslova Goran Svilanovic.

Savet je na pocetku usvojenog dokumenta "izrazio duboku zabrinutost zbog situacije u odredjenim juznim opstinama Srbije, SRJ, i posebno u kopnenoj zoni bezbednosti koja je utvrđena Vojno-tehnickim sporazumom i rezolucijom 1244". Savet "snazno osudjuje nasilne akcije albanskih ekstremistickih grupa na jugu Srbije i poziva na momentalni i potpun prekid nasilja u podrucju. Savet ponavlja odlucnost podrške rezoluciji 1244 u njenoj potpunosti".

"Savet bezbednosti poziva na raspustanje grupa etnickih albanskih ekstremista. Savet takodje poziva na momentalno povlacenje iz tog podrucja i posebno kopnene zone bezbednosti, svih onih koji nisu stalni zitelji, a koji su ukljuceni u aktivnosti ekstremista", dalje se navodi stav 15-torice.

Zatim se pozdravlja pocetak dijaloga izmedju srpskih i jugoslovenskih vlasti i predstavnika zajednica i za taj dijalog se naglasava da jedini moze da obezbedi trajno resenje problema.

"Savet bezbednosti sa zadovoljstvom i odobravanjem docekuje opredeljenost jugoslovenskih vlasti za pronalazenje mirnog resenja, koje bi se zasnivalo na demokratskim principima i postovanju odredaba rezolucije 1244 i Vojno-tehnickog sporazuma, kao sto je izrazeno u pismu predsednika SRJ predsedniku Saveta bezbednosti od 13. decembra ove godine", kaze se dalje.

Zatim se nabrajaju sve mere koje Savet bezbednosti smatra da Kfor treba da preduzme, kao sto su "povecan nadzor granice, konfiskovanje oruzja i onemogucavanje ilegalnih aktivnosti u okviru Kosova, nadomak istocnih administrativnih granica".

Takodje se pozdravlja konstruktivni dijalog izmedju Kfora i srpskih i jugoslovenskih vlasti, ukljucujuci dijalog kroz zajednicki Komitet za implementaciju.

"Savet poziva kfor i UNMIK na Kosovu da nastave da ulazu sav neophodan napor u resavanju problema. Savet takodje poziva lidere kosovskih Albanaca da doprinesu smirivanju situacije.

Uz pozdravljanje nedavne izjave generalnog sekretara NATO-a od 29. novembra, za koju se u Predsednickom saopštenju kaze da predstavlja "snaznu poruku ekstremistickim grupama u regionu Presevo-Medvedja-Bujanovac", u Predsednickom saopštenju se na kraju kaze da ce Savet bezbednosti ostati i dalje veoma ukljucen i angazovan u citavu problematiku kojoj je danas bila posvecena rasprava na formalnoj sednici.

Usvajanje tog dokumenta sa veoma preciznim stavovima Saveta, usledilo je posle rasprave u kojoj su svi clanovi tog tela, bez izuzetka, izrazili zabrinutost zbog napete situacije na jugu Srbije posle upada albanskih ekstremista i zahteva da se njihovim akcijama stane na put.

Predsednik Saveta ruski ambasador Sergej Lavrov ukazao je na nedostatke u dosadasnjem sprovođenju rezolucije 1244, posebno pomenuvši zadatak da se ekstremisti na Kosmetu u potpunosti razoruzaju. on je napomenuo da Kfor i medjunarodne snage moraju da pojacaju akcije na izvrsavanju svojih zadataka.

Britanski ambasador Alen Grinstok je osudio napade ekstremista na pogranicne patrole Kfora, dok je clan delegacije Kine podvukao da se nikako ne moze dozvoliti da Kosovo bude "raj" za ekstremiste i njihove napade na jug Srbije".

Predstavnik americkie delegacije pri UN je, kao i gotovo svi clanovi Saveta, izrekao pohvalne ocene i podršku jugoslovenskim diplomatskim naporima da se resi problem.

Za takav pristup koji je naisao na izuzetno odobravanje i dobrodosicu u UN, sva zasluga se pridaje izuzetnim naporima jugoslovenskog vrha i predsednika Vojislava Kostunice, i to su svi ucesnici u diskusiji podvukli sa posebnim akcentom. Oni su ukazali na to da je to jedini nacin ka politickom resenju problema i da je to zajednicka linija koju sa SRJ dele Un i Savet bezbednosti.

Zasto se protosindjel Sava Janjic povukao iz politickog zivota, u koji se silom prilika na Kosovu i Metohiji ukljucio svom svojom energijom i pamecu

POVRATAK U MANASTIR

Iako je protosindjel Sava Janjic dao sve od sebe da se sa mesta portparola Srpskog nacionalnog veca Kosova i Metohije, tiho ukloni, to mu nije uspelo. Njegov odlazak u maticni manastir Visoki Decani bio je "tajna" gotovo desetak dana pre nego sto su mediji objavili, na osnovu "fantomskog" saopstenja, da se otac Sava "povukao u manastir zato sto za direktora novoosnovanog srpskog radija u Caglavici nije izabran adventisticki svestenik koga je on protezirao".

"Necu u to da se mesam", kaze Momcilo Trajkovic, koordinator DOS-a za Kosovo i Metohiju, koji je od samog pocetka bio, direktno i indirektno (preko Stojana Jovanovica), ukljucen u pregovore oko osnivanja radija i televizije u Caglavici, povodom odlaska Save Janjiac u manastir Decani.

Iz nepoznatih razloga uprava KIM radija iz Caglavice smatrala je za potrebno da demantuje beogradske medije i pojasni

kako je izbor direktora radija prosao po zakonu, a da je umesto "adventistickog svestenika" kandidat za direktora bio Petar Jeknic, dopisnik RFI-ja iz Pristine.

"Otac Sava otisao je u Decane da spasi svoju dusu. Ostavio je sve: kompjuter, mobilni telefon... Njegovo poslusanje je da sada bude bibliotekar", kaze Vasilije Delic, jerodjakon koji je vise od godinu dana delio keliju sa protosindjelom Savom Janjicem u manastiru Gracanica.

Blagoslov

Povlacenje protosindjela Save Janjica iz politickog zivota, u koji se silom prilika na Kosovu i Metohiji ukljucio svom svojom energijom i pamecu iznenadilo je mnoge. I to one koji ne znaju da je otac Sava jos pre nekoliko meseci molio vladiku rasko-prizrenskog Artemija za blagoslov da se povuce, kao i da je jos letos otac Sava helikopterom prebacen iz Gracanice u Skoplje, a potom avionom u bolnicu u Parizu. Doktori su tada utvrdili da je otac Sava potpuno fizicki i psihicki iscrpljen.

"Noci i noci je, otac Sava, provodio radeci na kompjuteru", kaze otac Vasilije, uz objasnjenje da je protosindjel Sava pripremao sva dokumenta na srpskom i engleskom jeziku koje je vladika Artemije potpisivao.

Otac Sava dobijao je svakog dana i po 300 pisama preko Interneta na koje je trebalo odgovoriti, a to je u kosovskim prilikama proteklih godinu i po dana cesto bilo i nemoguće jer nije bilo struje, telefoni nisu radili... cesto je otac Sava morao da ide u Kosovo Polje, bez pratnje vojnika Kfora, sa ocem Mardarijem, u beloj "skodi" staroj vise od deset godina, kako bi se prikljucio na Internet. Bio je to jedini nacin da se odrzava sajt njnjn.decani.Zeunet.com mnogim novinarima jedini nacin informisanja o dogadjajima na Kosovu i Metohiji, ali i navika koja se nikako ne moze nazvati zdravom, vec samo opasnom jer se desavalo da je trebalo cekati da padne mrak kako Albanci ne bi primetili da su u automobilu monasi koji se vracaju u manastir.

Nerazumevanje

Bilo je i trenutaka kada su Srbi trazili Savinu glavu. Nahuskani, od doskorasnijih vladicinih saradnika i zaostalih Milosevicevih pristalica, Gracanici su smatrali da je vladika Artemije duzan da im se preda kako bi ga kao "spijuna i NATO placenika" obesili na licu mesta.

Slicnog raspolozenja bili su i pojedini visoki crkveni dostojanstvenici koji su pretili da ce oca Savu izvesti pred crkveni sud. Sve sto je tada otac Sava Janjic rekao novinaru NIN-a bilo je: "Bas bih voleo da imam priliku da im kazem sve sto mislim."

Vladika Artemije nije popustio ni pod pritiscima Svetog sinoda ni molbama oca Save.

Desavalo se da su cak i prijatelji kao sto je Atanasije Jeftic, bivsi vladika zahumsko-hercegovacki, ocu Savi zamerali sto se "previsе slika". Istina je da su novinari, narocito oni inostrani, oca Savu naprosto obozavali ne samo zato sto perfektno govori engleski jezik i sto je izuzetno obrazovan, sto je bio jedan od onih koji je pristajao da gostuje na TV Kosovo, da daje intervjuе i izjave za albanske medije kada je to bilo potrebno vec i zato sto se otac Sava Janjic od samog pocetka, sa hrabrosću koja je nedostajala mnogima, uvek borio protiv nasilja i vandalizma.

Samo zaslugom oca Save i Teodosija, igumana manastira Visoki Decani, vise od sedamdeset Albanaca izbeglo je smrt. "Bilo je to pre bombardovanja, kada su svakojake paravojne jedinice divljale Metohijom. Da ih nismo sakrili, sve bi ih poklali. Bilo je tu i zena i dece", prica otac Makarije i dodaje: "Pretili su da ce i svu bratiju iz manastira poklati, ako im ne predamo Albance. Iguman Teodosije nije popustio i posle nekoliko dana, a otac Sava je obezbedio siguran prolaz za sve njih."

Vladika Artemije i Bernar Kusner, sef civilne misije UN na Kosovu i Metohiji, verovatno su jedini koji znaju kakve su i kolike zasluge oca Save. Svoje razumevanje vladika Artemije pokazao je time sto mu je bilo vaznije da sacuva monaha Savu, ostavsi bez najdragocenijeg saradnika koji je imao dovoljno takta da se nosi i sa stranim diplomatama. Sef civilne misije UN na Kosovu i Metohiji odao je najveće priznanje decanskom monahu rekavsi da otac Sava zasluzuje da bude predlozen za Nobelovu nagradu za mir.

Neko ce se vec naci da kaze kako monahu ne prilici da se kiti nagradama. Mozda je i tako, ali covek koji je spreman da zrtvuje sebe kako bi druge spasao, zasluzuje bar postovanje.

Lidija KUJUNDZIC

Zakasnela zvanicna priznanja na Zapadu

OBMANE PRETHODILE BOMBAMA

Jedan alarmantan i "eksplozivan" izvestaj povodom bombardovanja Jugoslavije koji je nedavno usvojila Parlamentarna skupstina NATO (nezavisna institucija koja pravi "vezu" izmedju nacionalnih parlamenata i zapadne vojne alijanse) prosao je, bar sto se javnosti tice, gotovo nezapazeno.

Na "generalni izvestaj", koji je trebalo da "isprovocira alarm" o "posledicama kosovskog sukoba i njegovom dejstvu na prevenciju konflikata i menadzment krize", u kojem se prvi put priznaje da su zapadni politicari potpuno omanuli u "sukobu na Kosovu", medijsku paznju su, do sada, skrenuli samo "Berliner morgenpost" i (veoma uticajni) "Frankfurter algemajne cajtung".

Berlinski list je objavio tekst o ovom izvestaju pod naslovom "Prvi put se priznaje da je Zapad zakazao" i podnaslovom u kojem se konstatuje da generalni izvestaj Parlamentarne skupstine NATO o posledicama "kosovskog sukoba" predstavlja iznenadjenje", a frankfurtski dnevnik je pet dana kasnije objavio autorski tekst direktora Instituta za istrazivanje mira i politiku bezbednosti iz Hamburga Ditera Luca pos naslovom "Rat po osecanju" i podnaslovom "Manipulacija: nova sumnja u NATO intervenciju na Kosovu".

Tekst uglednog hamburskog istrazivaca završava se konstatacijom da je "NATO u kosovskom konfliktu dozvolio da bude instrument 'OVK' i nedvosmislenim zakljuckom da je bombardovanje Jugoslavije, iz perspektive Povelje UN, predstavljalo kršenje medjunarodnog prava, a iz nemackog ugla protivustavni agresivni rat, sa 'strasnim posledicama' i u

jednom i u drugom slucaju - u prvom za buduci medjunarodnog poretku, u drugom po verodostojnost politike". Sef nemacke delegacije na zasedanju Parlamentarne skupstine u Berlinu Markus Meckel kaze (po "Morgenpostu") kako mu je jasno da izvestaj sadrzi "zapaljiv materijal", kao i to da su "ljudi pokusali da nas instrumentalizuju i u tome uspeji". Ovaj berlinski list na kraju ukazuje na upozoravajucu paralelu: trenutno ponasanje albanskih separatista u juznoj Srbiji upadljivo podseca na "taktiku 'OVK' pre kosovskog rata". Sta je prethodilo ovako kategorickim, i optuzujucim, konstatacijama i kvalifikacijama?

Prvo zvanicno priznanje

Diter Luc najpre upozorava da se prvi put zvanicno priznaje da su zapadni politickari "omani u sukobu na Kosovu". Otvoreno se, naime, priznaje da je "OVK" tezila zaostavanju krize kako bi podstakla stanovnistvo na ustanak za nezavisnost. Ova militantna organizacija je iskoristila sporazum Milosevic - Holbruk kao predah da bi ojacala snage posle poraza koje je dozivela u toku leta i da bi se pregrupisala. Srpska "represija" je, pod uticajem mirovne misije, (ocigledno se misli na misiju OEBS-a) bila popustila u periodu od oktobra do decembra 1998. godine.

Nedostajale su, medjutim, efikasne mere da se pod kontrolu stavi "OVK". Ona je i dalje mogla nesmetano da skuplja donacije u SAD i Zapadnoj Evropi - posebno u Nemackoj i Svajcarskoj - da vrbuje "regrute" i svercuje oruzje preko albanske granice. Tako su se sve vise pojacavali napadi "OVK" na srpske snage bezbednosti i civile, narocito od decembra 1998. i konflikt je smisljeno eskalirao da bi se "proizvela humanitarna kriza" koja bi "pokrenula NATO na intervenciju".

Drugim recima, sazima Luc, izvestaj Parlamentarne skupstine, suprotno od zvanicne verzije NATO, pokazuje da "Srbi nisu bili odgovorni za eskalaciju konflikta i stvaranje krize na Kosovu nego OVK". To se "kasno, suvise kasno uvidelo". Kritickari koji su na to ukazivali jos pre, i za vreme kosovskog rata, zigosani su kao "teoretickari zavere i prijatelji Srba". Hamburski istrazivac podseca da je jedini nemacki vojnik koji se usudio da "stvari nazove pravim imenom" bio brigadni general Hajnc Lokvaj, tada na sluzbi u bečkoj centrali OEBS-a. To je skupo platilo: na izricit zahtev nemackog ministarstva odbrane povucen je otuda, iako OEBS s tim nije bio saglasan!

Autor teksta u frankfurtskom listu postavlja zatim, na osnovu ovog alarmantnog izvestaja vise neugodnih pitanja: ko snosi krivicu za smrt neduznih ljudi koji su izgubili zivot u NATO bombardovanju, "demon u Beogradu", kako su nas "uveravale zapadne demokrate" ili upravo demokratski legitimisani poslanici, drzavni sekretari i ministri koji su se "odlucili na vazdusni rat, a da mnogi od njih nisu znali sta su "krstarece rakete" ili "kasetne bombe".

Pitanja idu dalje. Ko je pre kosovskog rata mogao da zamisli da zapadne demokratije vode rat iz razloga "humanitarne katastrofe" da se, pre vojnih akcija, uopste ne pobrinu za zrtve te katastrofe - zivotne namirnice, satore, medicinsku pomoc i rezerve vode. I, pre svega, ko je mogao da zamisli da ce nemacke demokrate doprineti unistavanju ljudskih zivota, iako su im bile poznate cinjenice i fakta, i da za to "jos dobijaju aplauz novinara, filozofa, pesnika, pravnika, istrazivaca mira"?

Uz podsecanje da je po nemackim propisima ulazak u rat bez ubedljivih razloga protivustavan cin, Diter Luc konstatuje da ubedljivih razloga i cinjenica za odluku NATO, ukljucujuci i Nemacku, jednostavno nije bilo: sve je pocivalo na "neodresenom osecaju" i "nerasvetljenom masakru" u Racku.

Posle propalih razgovora u Rambujeu jednostavno je "vladao osecaj potrebe za akcijom "koji je doveo do "vazdusnog napada NATO".

Sta su govorili poverljivi izvestaji

A da li su zaista prave i verodostojne cinjenice, cinjenice pre pocetka bombardovanja bile nepoznate? Kategorican zakljucak nemackog hamburskog istrazivaca je da se sve znalo, ali je bilo uzalud. U opticaj su pustene "prljave tajne" i verzije, kako bi se dokazalo da je "rat neizbezan", poput "masakra" u Racku, "navodno masakra u Rugovi, navodnog koncentracionog logora na fudbalskom stadionu u Pristini" i samonapisanog, takozvanog plana "potkovica".

Sta, pak, pokazuju poverljivi (neobjavljeni) izvestaji i analize nemackih tajnih sluzbi? U izvestaju prosledjenom sefu diplomatije i ministru odbrane nekoliko dana pre pocetka bombardovanja se, kad je rec o ciljevima operacije jugoslovenskih snaga, nigde ne spominju genocid i proterivanje. Trebalo je, pre svega, da se "ciljnim ciscenjem terena otklone mogucnosti za povlacenje "OVK".

Civilno stanovnistvo je, javljali su nemacki obavestajci, bilo unapred o tome upozoravano, ali su evakuaciju "sprecavali lokalni komandanti 'OVK'". Posle obavljenih operacija jugoslovenskih snaga bezbednosti, lokalno stanovnistvo se vracalo svojim kucama. Nije "primeceno masovno bekstvo u sume".

U poverljivom izvestaju je, uz to, konstatovano da su time bile pogodjene "sve (etnicke) grupe stanovnistva". Oko 90 sela u kojima su ranije ziveli Srbi je napusteno, a od nekada 14.000 "Hrvata srpskog porekla na Kosovu sada zivi (samo) 7000". U zakljucku je stajalo jos i ovo: sada ne preti nikakva katastrofa u snabdevanju za razliku od perioda jesen - prolece 1998".

U izvestaju tajnih sluzbi sacinjenom pola dana pre pocetka bombardovanja (23. marta u 15 casova) izricito se konstatuje da se do sada "ne moze potvrditi velika koordinirana ofanziva srpsko-jugoslovenskih snaga protiv "OVK" koja uzima zamah" i zakljucuje da "srpsko-jugoslovenske snage (i) nisu sposobne za veliku operaciju protiv OVK na celom Kosovu".

Ono sto je posebno vazno u celom ovom slucaju, nemacki obavestajci su jos tada formulisali stav koji ce se naci tek sada u izvestaju Parlamentarne skupstine NATO: "OVK ce sa svoje strane verovatno i dalje pokusavati da svojim poznatim "Hit-and-Run" akcijama isprovociraju srpsko-jugoslovenske snage na masivne reakcije, nadajuci se da ce one rezultirati pozamasnim razaranjima i izbeglicama, sto ce dovesti do momentalnih vazdusnih udara NATO".

Cinjenice koje zapanjuju

Diter Luc zakljucuje: "Ko ove izvestaje prvi put cita, krajnje je zapanjen". Na primer informacijom da su srpske borbene snage prethodno upozoravale Albance, civile, o operacijama i da su oni ponovo mogli da se vrate u svoja sela. Ta

informacija se, medjutim, ne uklapa u sliku koja je tada (smisljeno) stvarana. Iznenadjuje i cinjenica da su bekstvom, proterivanjem i razaranjem bile pogodjene sve grupe stanovnika koji su ziveli na Kosovu. Javno mnjenje u Nemackoj je uvek polazilo od toga da su "oni, koji pate, i koji su zrtve, (samo) Albanci".

Sa "zaprepascenjem se cita", kaze nemacki istrazivac, da su lokalni komandanti "OVK" sprecavali "evakuaciju civilnog stanovnistva" i postavlja pitanje: zasto javnost (nemacka i zapadna) sa tim do sada nije upoznata?

Pada u oci, zakljucuje se na kraju u frankfurtskom listu, da sve ono sto sadrže izvestaji tajnih sluzbi predstavlja opis dogadjaja slicnih gradjanskom ratu, a ne "genocidu", "Ausvicu", koncentracionim logorima, sistematskom proterivanju i etnickom ciscenju, a slika o kosovskom konfliktu je, pre svega, formirana navodnom jugoslovenskom politikom ugnjetavanja od 1989, manipulacijama Zapada pre i za vreme NATO-rata, i "zlocinima nad kosovskim Albancima posle pocetka NATO vazdusnih udara u martu 1999".

Citava ta monstruoza gradjevina velikih manipulacija pocivala je, o cemu govori i "alarmantni izvestaj" Parlamentarne skupstine NATO-a, na "krhkim nogama". Diter Luc izrazava, medjutim, sumnju da ce, uprkos tako "eksplozivnom" materijalu koji sadrzi spomenuti izvestaj, ili upravo zbog toga, Bundestag uopste raspravljati o njemu...

Miroslav Stojanovic

PRAVOSLAVNA EPARHIJA RASKO-PRIZRENSKA

Saopstenje za javnost Pravoslavne Eparhije rasko-prizrenske

Gracanica, 20. 12. 2000. g.

Svestenstvo monastvo i preostali verni narod sa stradalnog Kosova i Metohije, zapanjen je novonastalim tragicnim dogadjajima u Crnoj Gori.

Tragedija i stradanje Crkve Hristove koje je kulminiralo u protekle dve godine na Kosovu i Metohiji sada preti da se svom svojom silinom prosiri na podrucje Mitropolije crnogorsko-primorske. Zlo seme razdora medju jednokrvnom i jednovernom bracom kojre je djavo uspeo da poseje preko svojih bezboznih slugu a nazovi narodnih prvaka, vrtoglavo se priblizava svome tragicnom kraju.

Nebivali teror i bezakonje koje se vrsi nad Crkvom u Crnoj Gori podseca nas na vreme najtezeg stradanja Crkve od strane bezboznika i jeretika.

No, kao sto je Crkva Bozija uvek imala svedoke i borce za Njenu istinu i cistotu tako i danas na pragu 21. veka, svetenici i svi oni koji su sacuvali plamen istinske vere svojom zrtvom i primerom potvrđuju da ce prava vera biti gonjena. Takav je i herojski primer oca Radomira Nikcevic, paroha cetinjskog, koji svojim zivotom i cascu brani svetinju Crkve ne samo na Cetinju, vec u celoj Crnoj Gori.

Iako jos uvek raspeti na kosovskometohijskom krstu, pruzamo svesrdnu podrsku svimalj koji se bore za ocuvanje istinske Crkve Bozije i Njenih svetinja u Crnoj Gori, moleci se ujedno Radjajucem Bogomladencu Hristu da povrati mir, slogu i ljubav u srca nasa kako bi se izbeglo nadolazece zlo medju bracom.

Predsednik crnogorske Vlade i ministar policije kod cetinjskog vladike Amfilohija

ZAKLJUCANI PAROH POSTAVIO SVOJE USLOVE

Radomir Nikcevic, protojerej, paroh cetinjski, vec je punih sest dana zakljucan u Vlaskoj crkvi u centru Cetinja, dvesta metara udaljenoj od Cetinjskog manastira koji je sediste Mitropolije crnogorsko-primorske. Paroh je odlucio da nikog ne pusta u bogomolju, niti ce on izlaziti iz nje, sve dok mu, odnosno crnogorska vlast, ne garantuje da moze nesmetano obavljati bogosluzenje u 12 crkava parohije.

On trazi da ovi vrhovnici crnogorske vlasti onemoguce vandalske nasrtaje pristalica raspopa Mirasa Dedeica, samoproglasenog poglavara nepriznate crnogorske pravoslavne crkve, na bogomolje Srpske pravoslavne crkve u Crnoj Gori, odnosno u cetinjskom kraju.

Razgovori bez saopstenja

Za te napade, za koje Nikcevic i cetinjsko svetenstvo tvrde da su organizovani uz precutnu saglasnost ovdasnje policije, Mitropolija okrivljuje direktno crnogorsku vlast.

Kako se saznaje, sinoc su od 17 i 30 do 19 i 30 casova u nezvanicnoj poseti mitropolitu crnogorsko-primorskom Amfilohiju, u sedistu Mitropolije, boravili Filip Vujanovic, predsednik Vlade Crne Gore i Vukasin Maras, ministar policije. Ni jedna ni druga strana, posle ovih razgovora, nije izdala saopstenje, a dvojicu celnika crnogorske vlasti ovog puta nisu pratili mediji. Posto su se tu zatekli neki novinari, koji nisu iz crnogorskih drzavnih i provladinih medija, mitropolit Amfilohije je na njihovo insistiranje ipak objasnio razlog dolaska dvojice visokih funkcionera:

- Dobili smo obecanje i nadam se da nece biti po onoj narodnoj "obecanje ludom radovanje". Imamo potvrde sa najviseg mjesta da ce biti zasticena imovina Mitropolije crnogorsko-primorske, bezbjednost hramova i njihovo dostojanstvo. Ocekujem da cemo za to dobiti pismenu potvrdu i garanciju obecanja - rekao je mitropolit Amfilohije.

- Istakao sam u razgovoru sa gospodom Vujanovicem i Marasom da ta saopstenja ne stoje i da su gola obmana te da su cinjenice sasvim drugacije - rekao je Amfilohije Radovic.

Ukoliko Vujanovic i Maras ne ispune ni sinocnja obecanja, mitropolit Amfilohije kaze da "Mitropoliji preostaje da nosi svoj krst kao sto ga je nosila vjekovima, da trpi nasilje, da mu se odupre svim blagoslovenim sredstvima i da o tome obavijesti medjunarodnu javnost i organizacije koje stite ljudska prava..".

Zakljucano 30 crkava

Do sada je u cetinjskom kraju trideset seoskih crkava zakljucano. Njih su od Mitropolije crnogorsko-primorske oteli pristalice raspopa Mirasa Dedeica, a crnogorska vlast, i pored zahteva Mitropolije i dela javnosti, o tome cuti i ne odlucuje se da zastiti tu imovinu.

U Crnoj Gori zabeleženo je više reagovanja na ponasanje vlasti. "Pet hiljada članova bratstva Nikčevića", od vlasti traži da konačno zaštiti njihovog bratstvenika i imovinu Mitropolije crnogorsko-primorske. Ministarstvo vera Crne Gore je obavestilo da to što se zbiva sa imovinom Mitropolije i nezasticeñoscu svestenstva i vernika "predstavlja osnovno kršenje ljudskih prava". Reagovali su i književnici, a omladina Vesa narodnih skupština pripretila je vlastima da ako nešto one ne preduzmu "neće sjedjeti skrštenih ruku".

U podgorickom listu "Dan" danas je objavljeno otvoreno pismo profesora Vesne Todorović sestre paroha Nikčevića, Milu Djukanoviću koje završava recima:

"Gospodine predsjednice, Vi ste na potezu. Da li imate sestru? U Crnoj Gori su se uvijek plašili sestrinske suze i sestrinske kletve, one lako u nevoljenu podju zajedno".

D. Beciović

Ko je ovaj čovek ?

RADOMIR NIKČEVIĆ

(Pravi čovek na pravom mestu)

Početak - rođen je 31. avgusta 1960. u Nikšiću. Otac Radovan bio je radnik, nažalost rano je umro. Majka Stoja (Tomic) sama je podizala sina i tri kćerke, koje su starijeg brata u svemu, bespogovorno slusale i podržavale. Nikčevići potiču iz mesta Stubica, njihov je bio ceo Jovan Do (nekad Kulin Do) gde je nedavno sagrađen pravoslavni skit (monaska zajednica s veoma strogim tipikom) po ugledu na svetosavske skitove (prvi takve vrste u Crnoj Gori, i u pravoslavlju uopšte). Otac Radomir je među prvima priložio svoje imanje manastiru Ostrog, njegov primer sledili su ostali rođaci. Detinjstvo - još u detinjstvu bio je temperamentan i srčan, sa smislom za organizaciju svake situacije.

Nacionalnost - Srbin.

Verska opredeljenost - pravoslavna, slavi Svetog Jovana.

Obrazovanje - osnovnu i srednju tehničku školu završio je u Nikšiću. Dugo se "trazio na fakultetima raznim", u međuvremenu slikao je portrete i pravio figurice od gipsa... Onda se krstio 1983. u manastiru Ostrog... Sve se promenilo - povukao se u sebe, upisao Bogoslovski fakultetu u Beogradu, diplomirao 1990.

Karijera - dve godine Nikčević je radio kao drvoseca u SIK "Javorak" u Nikšiću... Sve vreme s Hristom u sebi, i svojim duhovnim učiteljem nedavno upokoženim ocem Lazarom Adžićem pokraj sebe, trudio se da pravoslavlje ne potone u autokefalnostu nacetoj Crnoj Gori. Potom je rukopoložen 5. maja 1990. za đakona. Iste godine proizveden je u čin jereja, a 1998. Rukopoložen je i u protojereja.

Otac Nikčević odavno je poznat kao zestoki borac za pravoslavlje. I kad nije hteo, morao je da stavlja do znanja da je to tako (na primer, kad su ga lane pristalice CPC-a fizički napale pred cetinjskom opštinom i tukle naocigled cetinjske policije). Protojerej Nikčević, paroh cetinjski, opslužuje parohije: prvu cetinjsku, grčansku, ljubotinjsku, ceklinsku, prekorničku.

Staresina je hrama Rozdества Presvete Bogorodice na Cetinju (Vlaska crkva), oko koje se koplja lome poslednjih desetak dana ("autokefalci" su pokušali na silu da udju u crkvu, otac Nikčević ih je sprecio, ostao zatvoren u hramu, u strogom postu, sa zahtevima da predsednik Crne Gore Milo Djukanović konačno zaustavi bezakonje...).

Istovremeno, svestenik Nikčević je direktor Izdavačko-informativne delatnosti Mitropolije crnogorsko-primorske i glavni i odgovorni urednik lista "Svetigora". Nikčević je i član eparhijskog Upravnog odbora Mitropolije crnogorsko-primorske.

Stranacki angažman - zanima ga samo u delu ponasanja stranaka prema Srpskoj pravoslavnoj crkvi.

Zanimljivosti - oni koji ga znaju i vole (kao sestre Vesna, Vera i Jefimija) znaju da otac Radomir nikad nije pristajao na banalnosti građanskog života, da je stvari prihvatao tek kad bi im našao smisao. Znaju i da trenutno veoma zali za nedavno upokoženim ocem Lazarom Adžićem, ali i da je u hriscanskom spokoju, jer zna: "Vaskrsenja ne biva bez smrti".

"Jedini razlog zbog kojeg sam u crkvi jeste da odbranim ovu svetinju i njene ikone Svetoga Save i Svetoga Nemanje, koje potiču iz 1878. godine. Ovu crkvu branicu do kraja, ne mareći pri tom šta će biti s mojim životom. Ovde sam već nekoliko dana, otkad postoji realna opasnost da se ostvari pretnja Mirasa Dedejica, da će s grupom delikvenata upasti u crkvu."

Narod crnogorski ocigledno razume svog popa, koji je po svemu sudeći, odabran da se na njemu "kola lome". Narod misli (da je tako dokazao je dolaskom ispred Vlaske crkve) da svestenik ima pravo što životom brani svetinje srpske u zemlji Njegoševoj na koje je udarilo "čudo nevidjeno".

Godine 1990. Venčao se u manastiru Calije Vesnom (Arsenijević), imaju Jovana (9), Anu (8) i Milicu (5).

Zorica Bulić

Povodom dva milenijuma hriscanstva

DELEGACIJA SPC PUTUJE U CARIGRAD

Patrijarh Pavle, vladike sumadijski Sava i branicevski Ignjatije učestvovace od 23. decembra na saboru pravoslavlja povodom Božica, koji većina hriscana slavi po novom kalendaru

Njegova svetost patrijarh srpski gospodin Pavle, episkop sumadijski akademik dr Sava (Vuković) i episkop branicevski dr Ignjatije (Midić) predstavljace Srpsku pravoslavnu crkvu na saboru poglavara i predstavnika pravoslavnog sveta, koji će početi u Carigradu povodom praznika Hristovog Rodjenja.

Kako većina hriscanskih crkava, pa prema tome i pravoslavnih, slavi Božic po novom kalendaru, to će ovaj svepravoslavni sabor u Carigradu - ili Konstantinopolju iz prvih vekova hriscanstva - početi 23. decembra, saznaje "Politika". Iz sedista Vaseljenske patrijarsije, koje se nalazi na Fanaru kod Carigrada, najavljeno je da će jedna od zajedničkih svetih arhijerejskih liturgija biti

Sluzena u Nikeji, mestu gde je 325. godine održan Prvi vaseljenski sabor.

M. Kuburovic

MIRNA NOC U LEPOSAVICU

Leposavic - Protekla noc u Leposavicu bila je mirna. Od juce ujutro rade sve prodavnice i preduzeca, a posto su ispunjeni gotovo svi zahtevi o kojima su clanovi kriznog staba pregovarali sa predstavnicima medjunarodne zajednice, osim zahteva da se na slobodu pusti Vladimir Tomovic, zivot u ovoj varosici na severu Kosova polako se normalizuje. Dvojica Srba - Bojan Jokovic i Trifun Milenkovic, koji su pre dva dana zivot izgubili u sukobu sa vojnicima Kfora, sahranjeni su prekjuce. U Okruznom sudu u Kosovskoj Mitrovici prekjuce je Majkl Hartman saslusao uhapšenog Tomovica i nije mu ukinuo pritvor. Juce u 15 sati isteklo je 72 sata koliko Tomovic najduze mzeze ostati u pritvoru, pa se ocekuje odluka sudije da li ce biti pusten, ili ce protiv njega biti podignuta optuznica. (Beta)

Prema pisanju britanske stampe

UN IZGUBILE KONTROLU

London - Londonski Gardijan ocenjuje da su, posle nereda u Leposavicu tokom vikenda, UN, prema svemu sudeci, izgubile kontrolu nad jednom od kljucnih oblasti severnog Kosova. Gardijan pise da u Leposavicu i okolnim selima prekjuce nije bilo medjunarodnog prisustva, prenosi Radio Bi-Bi-Si. List precizira da je civilna administracija UN svom ljudstvu, medjunarodnoj i kosovskoj policiji naredila da se povuku iz mesta i okoline, dok su vojnici Kfora u kasarnama. Gardijan prenosi tvrdnju visokog britanskog sluzbenika UN u Kosovskoj Mitrovici da su u regionu Leposavica rasporedjene desetine pripadnika policije sa platnog spiska vlasti u Srbiji.

Gardijan prenosi reci portparola UN koji, negirajuci da je izgubljena kontrola nad Leposavicem i okolinom, kaze da ce se policija i sluzbenici svetske organizacije vratiti na teren sto je pre moguće i da je Kfor, premda trenutno neupadljiv, i dalje prisutan.

Uz ocenu da NATO s nadom iscekuje rezultat subotnjih izbora u Srbiji i pobedu prodemokratskih snaga, londonski Tajms juce prenosi izjavu jednog od svojih izvora u Alijansi: "Kada u Srbiji imamo vlast za koju smo uvereni da ne tezi invaziji Kosova, onda mozemo da zauzmemo drugaciji stav prema zoni bezbednosti".

U NATO se raspravljalo o mogucnosti organizovanja zajednickih patrola sa Vojskom Jugoslavije u zoni bezbednosti. Preovladalo je opredeljenje da srpskoj policiji treba dozvoliti da udje u pet kilometara duboku zonu, ali pod nadzorom posmatraca OEBS. (FoNet)

Portparol OVPMB kritikuje deklaraciju vlada SR Jugoslavije i Srbije

ALBANSKI TERORISTI SU ZA POLITICKA SREDSTVA

Pristina - Kako prenose pristinski mediji, portparol Politickog veca OVPMB Sacir Saciri rekao je da je Operativna zona OVPMB za Presevo sprecila dva pokusaja upada srpskih snaga u sela Bukovce i Madjera.

On je ocenio da "takvi incidenti i provokacije srpskih snaga" odlazu pregovore za Resavanje problema. "Deklaracija sa sednice jugoslovenskog rukovodstva u Bujanovcu i zahtev Vlade Jugoslavije da se pomogne srpskim snagama u borbi protiv albanskih ekstremista ponistavaju efekte politickih procesa", kazao je Saciri.

Politicko vece i Glavni stab OVPMB jedinstveno je u oceni da probleme u "presevskoj dolini" treba resiti politickim sredstvima, ali ce, "ako se nametne rat znati kako da se bore". (Beta)

Saopstenje Crkveno-narodnog Odbora u Gnjilanu

NOCNI NAPADI NA SRPSKE I ROMSKE DOMOVE

Cetiri srpske i dve romske kuce u Gnjilanu, u Ulici Momcilo Trumbic, gotovo su demolirane tokom protekle dve noci, saopstio je danas Crkveno-narodni odbor.

Navodi se da je u napadima ucestvovala grupa od pet albanskih ekstremista.

Oni su kamenicama polomili prozorska stakla i crepove na kucama Memeta Salihija, gde zivi desetoro sitne dece, Novice Maksimovica, Dragise Zubica, Bajrama Avduljija i Koste Kostica.

Napadaci su iskoristili nocno odsustvo vojnika Kfora sa obliznjeg punkta.

U toj ulici u 32 romske i srpske kuce nasilno su se uselile albanske porodice ili pojedinci, dok su njihovi vlasnici ranije fizicki proterani iz svojih domova

Vojislav Kostunica, predsednik SRJ

KFOR NE MOZE DA OCISTI ZONU BEZBEDNOSTI OD TERORISTA

Beograd - Nas cilj i interes je da u kopnenoj zoni bezbednosti ne bude terorista i nesigurnosti, vec mira i bezbednosti. Ciscenje zone bezbednosti od terorista nije moguće jednostranom intervencijom medjunarodnih snaga i Kfor koji su svoju nemoc pokazali na Kosovu, ocenio je Vojislav Kostunica, predsednik SRJ na jucerasnoj konferenciji za novinare. Najavljeno je da ce se predsednik SRJ ubuduće redovno jednom mesecno obracati novinarima.

Kostunica je dodao da treba traziti druga resenja, a jedno od mogucih moze biti i suzavanje zone bezbednosti na jedan kilometar. U resavanju problema na jugu Srbije, savezne vlasti nastavice dijalog sa predstavnicima medjunarodne zajednice, a dosadasnja uzdrzanost jugoslovenskih oruzanih snaga garancija je da moguće akcije neće biti uperene protiv albanskih civila, vec samo terorista. "Nastojimo da na jugu Srbije stvari vratimo u normalne tokove, da vratimo poverenje i uspostavimo dijalog sa opstinskim vlastima Preseva i ostalim predstavnicima Albanaca", izjavio je Vojislav Kostunica.

Isticuci da nije realno očekivati reviziju celog Kumanovskog sporazuma, vec samo njegovu dopunu, predsednik Kostunica je ocenio da su odnosi jugoslovenskih vlasti sa Bernarom Kusnerom, sefom Unmika, u poslednje vreme poboljsani. Pojasnjavajući svoju ocenu da albanske teroriste podrzavaju pojedini lobiji u Americi, Kostunica je rekao da danas niko javno nije spreman da podrzi teroriste, ali da postoje izjave pojedinaca i analize medjunarodnih nevladinih organizacija koje zalaganjem za nezavisno Kosovo indirektno ohrabruju albanske teroriste.

Predsednik SRJ pozitivno je ocenio rezultate rada novouspostavljenih demokratskih vlasti u proteklim mesecima, narocito na spoljnopolitickom planu i u demokratizaciji zemlje. Na unutrasnjem planu pojedini problemi postali su veci i slozeniji. Kostunica je naveo da se to odnosi pre svega na zaostavanje stanja na jugu Srbije i odnosa sa Crnom Gorom. "To pitanje me je iznenadilo, jer su prepreke koje su bar javno stajale na putu demokratskog regulisanja odnosa izmedju Srbije i Crne Gore iscezle kada je pao rezim Slobodana Milosevica. Onda se pokazalo da su mnogi problemi ostali i da oni nisu vezani samo za Milosevica i njegov rezim", kazao je Kostunica, dodajuci da su u preuredjenje drzavnih odnosa nove demokratske vlasti usle najiskrenije i najdobronamernije.

Ponavljajuci zalaganje za opstanak zajednicke drzave, predsednik SRJ je rekao da se savezne vlasti nece suprotstaviti volji gradjana Crne Gore ako se na referendumu odluce za samostalnost. Kostunica je podsetio da po sadasnjem Ustavu SRJ, koji su doneli Slobodan Milosevic i Milo Djukanovic, preuredjenje drzave i promena ustavnog akta podrazumeva angazovanje saveznih organa i da treba postovati proceduru. Promena granice SRJ moze negativno uticati na ceo region, ocenio je predsednik SRJ, dodajuci da vlasti Crne Gore o tome izgleda ne razmisljaju dovoljno. Odgovarajuci na pitanje o mogucoj "prekomandi" na mesto predsednika Srbije, Kostunica je rekao da ne razmislja o toj funkciji i da ce promena republickog Ustava biti prioritet novih vlasti nakon decembarskih izbora.

S. Bisevac

Kostunica i Broz

Komentariscuci istrazivanje javnog mnjenja po kome se njegova popularnost moze meriti samo sa popularnoscu Josipa Broza Tita, Vojislav Kostunica je rekao da ne zna koliko su poredjenja takve vrste umesna. "Ne bih rekao da je bilo mnogo autenticnosti u podrsci Josipu Brozu", izjavio je on. Dodajuci da svoju popularnost tumaci personifikacijom zelje za promenama koju gradjani masovno ispoljavaju, Kostunica je ocenio da je u proteklom periodu pokusao da deluje umirujuce i integrativno, kao predsednik svih gradjana SRJ.

Kostunica i Djindjic

Odgovarajuci na pitanje o dosad vise puta ispoljenim nesuglasticama sa Zoranom Djindjicom, predsednikom Demokratske stranke, Kostunica je kazao da su razlike takve vrste legitimne. "Demokratija ne zavisi od licnosti, vec institucija i postovanja pravila", izjavio je jugoslovenski predsednik. Prema Kostunicinim recima, razlike izmedju njega i lidera DS postoje samo u pojedinim taktickim pitanjima, dok im je projektovani cilj isti.

PARASTOS OCU HARITONU, NOVOMUCENIKU

Beograd, 20 novembar.- Danas je u crkvi Svetog Aleksandra Nevskog odrzan cetrdesetodnevni parastos ocu Haritonu (Lukicu) sabratu manastira Svetih Arhangela kod Prizrena. Oca Haritona kidnapovali su 16. juna 1999. godine u Prizrenu pripadnici „OVK“. Njegovi ostaci pronadjeni su avgusta ove godine, a sahranjeni 10. novembra u manastiru Crna Reka. Parastos su sluzili otac Radivoje Panic i otac Miron. Sluzbi je prisustvovala rodbina oca Haritona i petnaestak postovalaca njegovog mucenickog podviga. Posle sluzbe obratio im se otac Radivoje i uporedio mucenicki podvig oca Haritona sa mucenicima rane crkve.

GDE SU NESTALI SRBI

Kako ste? Ovo uobicajeno pitanje koje svakodnevno kurtoazno postavljamo jedni drugima treba ponekad, pristojnosti radi izbaciti iz upotrebe. Pitanje gubi svaki smisao pogotovo kad se sretete sa bilo kojim clanom "Udruzenja porodica kidnapovanih i nestalih lica na Kosovu i Metohiji". Moguce ih je naci u centru Beograda u prizemlju jedne visespratnice. Dve male staklene prostorije. Iza tog stakla, kao u izlogu, sa ulice se vide pogureni i nekako stisnuti ljudi. Izlozeni pogledima slucajnih prolaznika. Svakodnevno navracaju, razmenjuju informacije, pomazu se.

Tragaju za svojim otetim ili nestalim. Izbrojali su da ih je od 1998. godine do danas oko 1 300. Broj nije konacan jer se otmice i dalje organizuju. Udruzenje je nastalo proslog proleca zbog "ocigledne nezainteresovanosti bivse vlasti i ravnodusnosti medjunarodne zajednice". Nijedan slucaj sa njihovog spiska do sada nije resen. Boli ih sto njihovi nestali nemaju istu specificnu tezinu kao neki drugi nestali o kojima se stalno cita i pise. Boli ih jer misle da niko ne zeli da ih cuje.

Uciteljici Slavici Zivkovic iz Prizrena nestao je muz na putu od Pristine do Gracanice. Ona optuzuje: "Medjunarodna zajednica nimalo se nije potrudila da se oteti pronadju. Kao svedoci i ocevici mnogih kidnapovanja zatvarali su oci i okretali glavu. Nasa drzava takodje Osecamo se kao gradjani drugog reda, kao da ovo nije i nasa zemlja."

Aktivisti Udruzenja izracunali su da je od ukupnog broja otetih njih 25 odsto kidnapovano pre agresije NATO-a na nasu zemlju, pet odsto u toku agresije i 75 odsto posle dolaska mirovnih snaga na Kosovo. Ovi podaci ozbiljan su pokazatelj propusta u radu Kfora. Ni sa Srbijom u previranju (kako su je izbeglice zatekle) nisu se utesili. "Slobini glasaci", cuje se cesto medju domorocima.

U zagrljaju OVK

Slobodan Stevanovic je iz sela Dojnice kod Prizrena. Sicansan covek sivog upalog lica. Ima troje dece. Nestao mu je sin Vlastimir rodjen 1970. godine. Bio je mobilisan, radio je kao konobar za Vojsku Jugoslavije u Prizrenu. Dvanaestog juna

prosele godine krenuo je da poseti roditelje u selu, a oni su krenuli u Prizren jer je Dojnice zauzela OVK. Mimoisli su se. **Sina od tada vise nisu videli.**

Trazeci Vlastimira Slobodan je takodje upao u ruke Oslobojilacke vojske Kosova. "U sinovljevom stanu u Prizrenu zatekao sam Albanu kratke plave kose u crnim helankama.

Vikala je: 'Dosta je bilo vase, meni su opljackali kucu, muz mi ne radi deset godina.' Kako nisam hteo da izađem iz stana pozvala je albanske vojnike koji su me opljackali i silom ubacili u auto. Vojnici Kfora su to mirno gledali."

Odvzeli su ga do neke kuće i ubacili u podrum. Unutra je već bio mladić kome su nekakvim kablom bile vezane ruke. Bio je Srbin, pozalio mu se da su ga tukli. Onda su usli Albanci i poceli da ga ispituju. Ispricao im je za sina. Rekli su mu da ako hoće da ga vidi mora da plati sto hiljada maraka.

"Rekao sam da nemam, da mene ubiju a da mi sina puste." Otili su. Posle su petorica nepoznatih uskocili kroz prozor.

"Bili su naoruzani pendrecima, nozevima, automatima. Meni su kaisem vezali Divljacki su nas tukli, posle smo bili crni u licu. Onda su opet otisli. Nesto kasnije vratili su se nasi prvi ispitivaci i raspitivali su se ko nas je tukao. 'Pa vasi'. 'Zasto lazes'. Stavili su mi cev od automata u usta a decaku noz pod grlo."

Posle osmocasovne tiranije izivljavanje su prekinuli vojnici Kfora koji su nekim cudom naisli. Navrsilo se osamnaest meseci otkad Slobodan nista ne zna o sudbini svoga sina. "Ja sam nesto manje od pola dana bio u njihovim rukama, znam kako mi je bilo... Na sve nacine pokusavam da ga nadjem. Najgore sam se osecao kad je Adem Demaci dosao u Beograd i otvoreno rekao da OVK nije imala vremena da se bavi zarobljenim Srbima, da su svi pobijeni."

Nas sagovornik se obracao Crvenom krstu, Crkvi, medjunarodnim i ovdasnjim nevladinim organizacijama. Pokusao je da preko sestre Ekrema Redze, jednog od komandanata OVK, nesto sazna. Njegova sestra Nedzmija inace zivi u Kragujevcu. Nije vredelo. Kolaju razlicite verzije. "Neki kazu ubijen je, drugi kazu ziv je." Nocu molim Boga da se neko zainteresuje da se svi nasi oteti oslobode. A ne ovako. Samo se Albanci pominjaju, za nase niko ne pita. Lepo je sto se svi brinu za Ivana Stambolica. Nije lepo da za nace, njih preko hiljadu, niko nista ne pita.

Lice cetdesetzetvorogodisnje Dragice Majstorovic isprano je suzama. Spustaju se niz belu kragnu njene kosulje nestajuci u mekoci crnog dzempera. Njen sin Ivan Majstorovic nestao je 19. avgusta. "Ivan je ucenik trece godine gimnazije. Nije, dakle, bio pripadnik ni vojnih ni paravojnih formacija. Bio je samo ucenik gimnazije."

Nestanak gimnazijalca

Cetvoroclana porodica Majstorovic zivela je u Pristini. Nisu imali nameru da je napuste ali su isterani iz svog stana posle odlaska nase vojske i policije. Dragica je sa muzem, starijim sinom Nikolom i mladim Ivanom otisla kod svojih roditelja u Kosovo Polje. Tu je Ivan povremeno kao prevodilac radio za irske vojnike Kfora. Pocetak skolske godine bio je odlozen u Kosovu Polju. Ivan nije hteo da gubi nastavu. Odlucio je da u Leskovcu nastavi skolovanje. Tih dana bilo je problema sa prevozom. Krenuo je u Leskovac sa porodicnim prijateljem Draganom Stevanovicem koji je vozio "jugo". Krenuli su deset sati ujutru, ispratili su ih Dragisini roditelji. Posle su nestali.

"Ne znam zasto su zadržali Ivana on je samo ucenik, nikome nista nazao nije ucinio. Izgleda da je nasa najveća krivica u tome sto smo Srbi." Dragica je do sada dobijala samo nezvanicne informacije o sudbini svog sina. Navodno su Ivan i Dragan odmah posle otmice dva dana proveli u istraznom zatvoru u Batlavi. "To nam je jedan Albanac dojavio." Posle su, navodno, radili na popravci puta Pec - Djakovica. Preko radio amatera porodica je saznala da je Ivan neko vreme sa jos nekoliko Srba bio zatvoren u nekom podrumu u Pristini.

"Receno mi je da je tu slomio ruku i da je bio u gipsu. To me je ohrabrilu jer ako je bio u gipsu mozda brinu o njima."

- Nadam se da je ziv. Kad god pocnem da gubim nadu on mi se u snu javi i kaze da je ziv. Isla sam svuda. Napravila sam preko hiljadu njegovih slika. Ne znam da li postoji zemlja u koju nisam poslala njegovu sliku, na Internetu kruzi njegova slika sa porukom. Kontaktirala sam sa mnogim ljudima, moj brat je dosao do senata u Americi... Jedan Albanac mi je prosle godine u martu rekao da je ziv i da ce sigurno biti razmenjen. Posle vise nije hteo da razgovara. Naslusalasam se razlicitih verzija: jedni kazu da je ubijen odmah, drugi da je u radnom logoru u Albaniji, neki tvrde da je u Makedoniji... Nikada nismo prestali da ga trazimo. Mlad je, snazan je, mislimo izdrzace, isprekidano prica Dragica. Clanovi Udruzenja u poslednje vreme cesto protestuju ulicama Beograda. "Obicno ljudi okrenu glavu na drugu stranu kad vide o cemu se radi. Ja im ne zameram. Kao da ne veruju da je moguće da toliki ljudi nestanu." Ipak, nasa sagovornica kaze da polako njihov problem prestaje da bude tabu tema. Nedavno je porodice primio predsednik SRJ Vojislav Kostunica i obecao im pomoc. Formirana je komisija na saveznom nivou koja ce pokusati da rasvetli sudbine otetih. Sto se ostalih tice, svi misle isto. "Kao da nas se ljudi plase. Ne zeleva da nas vide, okreću glavu. Dosli smo na kraju kao poslednji teret Srbiji. Ovde je svako upucen na sebe.

Medjusobno se druzimo, ostali nas ne razumeju. Ljudi ne zeleva da cuju tragedije poput nasih."

Sako za otetog

Jelica Grkovic iz Orahovca trazi otetog muza Svetislava. Njihov sin Zvonko bio je lekar, poginuo je sa svojim sinom. Ona i muz su ostali na Kosovu da probaju da sacuvaju njegovu kucu snahi i drugom unucetu koji su izbegli posle tragedije. Vojska OVK im je dosla pred kucu. Trazili su oruzje. Svetislav im je dao sinovljevu pusku koju je dobio kao rezervista. Zamolio ih je da mu daju potvrdu da im je predao oruzje.

"Rekli su da nemaju olovku i naredili mu da udje u kola. U automobilu sam videla jos dvojicu Srba, nase komsije Tihomira Miljkovica i Marka Vitosevica. Rekli su im da ih voze do kancelarije da im daju potvrde. Nisu se vise vratili", prica Jelica.

Kaze da nista nije slutila jer nikome zlo nisu ucinili. Njen sin je kao lekar brinuo o Albancima jednako kao i o Srbima. "Na sahrani mog sina bilo je mnogo Albanaca, neki su na stakama dosli. Skoro ceo Orahovac je bio tu da nam izjavi saucesce." Tog 16. juna uvece pala je kisa. Njenog supruga odveli su u kosulji kratkih rukava. Jelica je ponela njegov sako i otisla pravo u stab OVK. Znala je da je zimogroznjiv, nije zeleva da se prehladi. "Uperili su pusku u mene i rekli da se vratim kuci da ce se on vratiti za pola sata."

Nocu je u mesto dosao Kfor. Jelica im je sve ispricala. Rekli su da ce joj javiti cim nesto saznaju. Cekajuci ostala je do novembra na Kosovu. Nisu joj pomogli. "Ovde sam sa snajom i unucetom. Tesko je, mnogo nam je tesko... Sve mislim da se to ne bi dogodilo da su nase komsije Albanci bili kod kuće. Medjutim, i oni su tada pobegli, nikog nije bilo da nas zastiti. Nadam se da je mog muza neko sacuvao. Molila bih svakog ko nesto zna da mi kaze... Nije lepo sto nikog nije briga. Moj muz je dijabeticar, star je i bolestan", gotovo sapce Jelica.

Ljude u Udruzenju mucu neizvesnost. Oni nece pronaci mir dok ne saznaju istinu. Kakva god bila. Jedni su spremni da se suoce i sa najgorim, a druge jedino jos nada drzi u zivotu. Kao Olgicu Bocanic, rocenu Kostidj. Ima 36 godina, mrsava je kao devojcica ali ne izgleda tako. Lice joj je potpuno blede, podocnjaci crni. Njena prica je godinu dana starija od prethodnih.

Devetnaestog jula 1998. godine u orahovackim selima Oterusa i Ratimlje nestali su skoro svi muskarci iz njene porodice. Rodjenu bracu Todora (33 godine) i Lazara (28 godina), sa jos dvanaestoricom rodjaka zarobila je OVK posle napada na njihovo selo Ratimlje. Nikada posle toga nisu vidjeni niti se ista o njima vise culo. Ista stvar se iste noci dogodila i u selu Oterusa gde je Olgica zivela otkad se udala. Devetoricu njenih rodjaka iz muzevljeve familije zarobili su Albanci da bi kasnije nestali u nepoznatom pravcu.

"Mislim da cu umreti od bola i tuge. Izgubila bih razum ako bih poverovala da su mrtvi", sigurna je Olgica.

Primarijus dr Milivoj Todorovski radio je 35 godina kao lekar u Pristini. Albanci su oteli njegovog tridesetogodisnjeg sina, studenta završne godine stomatologije. "U Srbiji se krije da je 1 300 ljudi sa Kosova nestalo. S druge strane, Albancima je osiguran publicitet u medijima. Pojedine nevladine organizacije aktuelizuju samo njihove slucajeve. Citali smo kako se Fljora Brovina u zatvoru bunila sto sem srpske nije dobijala i albansku stampu. A sta znamo o nasim kidnapovanima, sta je s njima? Kakvi smo to ljudi? Ubedjen sam da Kfor dobro zna sta je sa nasim kidnapovanim ljudima. Ne znam kakvu politiku vodi Kusner kad to nece da kaze.

Mozda ce njegov naslednik biti drugaciji."

Pomoc vidovnjaka

Todorovski jos kaze da je mislio da ima dosta prijatelja medju Albancima. Pozivali su ga na svadbe, isao je na sahrane. Danonocno je radio u vreme bombardovanja i nikada nije pravio razliku medju pacijentima. "Najvise me boli sto oni kojima sam pomogao nisu ni pokusali da mi pomognu. Ipak verujem da mi je sin ziv. Valjda bi mi neko od tih ljudi javio da nije tako. Cini mi se da to nije ljudski precutati." U ocajanju nas sagovornik se obracao privatnim detektivskim agencijama za pomoc. "Shvatio sam da je o velikoj prevari rec. Pitam se imam li posle toga pravo da se ljutim na zenu sto posecuje vidovnjake."

Suprug Olivera Budimir kidnapovan je 2. avgusta prošle godine: "Nazalost, vreme prolazi, ne radi za nase otete. Mi ne zelimo da budemo tuzitelji. Hocemo istinu o sudbini nasih voljenih. Mi smo se u svim nasim nastupima zalagali za oslobadjanje albanskih zatvorenika i istovremeno oslobadjanje logorasa sa naseg spiska. Iluzorno je da nas docivljavaju kao Miloseviceve Srbe. Nestanak nasih ljudi nije politicko pitanje. Oni su kao civili kidnapovani na putevima ili oteti ispred svojih kuća."

MARIJANA MILOSAVLJEVIC

Copyright © 2000 NIN - redakcija@nin.co.yu

Najava Udruzenja porodica kidnapovanih i nestalih na Kosmetu

SVAKODNEVNI PROTESTI ISPRED AMBASADA

Udruzenje porodica kidnapovanih i nestalih lica na Kosovu i Metohiji juce je najavio da ce svakodnevno organizovati jednosatne mirne proteste ispred ambasada zemalja koje ucestvuju u mirovnoj misiji u juznoj srpskoj pokrajini.

Kampanja mirnih protesta zapocece danas, 20. decembra, u 12 sati ispred americke ambasade u Ulici kneza Milosa.

Protest ispred francuske ambasade bice organizovan u cetvrtak, 21. decembra, navodi se u saopštenju tog udruzenja.

Protesti ce biti prekinuti za vreme predizborne cutnje i u vreme bozicnjih praznika, dok ce o svim ostalim terminima odrzavanja demonstracija javnost i porodice kidnapovanih i nestalih biti naknadno objavljeni.

Ti protesti su apel za pomoc domacoj i medjunarodnoj javnosti, vladama zemalja koje imaju svoje ljudstvo na Kosovu i Metohiji i novoizabranoj demokratskoj vlasti u SRJ, navodi se u saopštenju. (Beta)

Kako se verska nastava drzi u skolama u svetu

PRAVO ATEISTA DA NE IDU NA VERONAUKU

Dok su u svim javnim i privatnim skolama u Grckoj za decu pravoslavne veroispovesti obavezni kursevi religije, dotle se casovi veronauke u Americi drze samo u privatnim religioznim skolama kao sto su katolicke i jevrejske. - Ukoliko je veronauka fakultativan predmet onda ne postoji opasnost od ugrozavanja verskih sloboda i krsenja ljudskih prava, naglasavaju profesori Haralambos Papastatis i Fedon Dzon Koziris.

U nasoj zemlji se uveliko prica o povratku veronauke u skole. Zagovornici te ideje objasnjavaju da je religijsko obrazovanje sastavni deo opste kulture, dok protivnici verske nastave pitaju sta ce biti sa ateistima i onima koji nisu pravoslavci.

Upravo o tome razgovarali smo sa profesorima koji su ovih dana gosti beogradskog Pravnog fakulteta - Haralambosom Papastatisom, koji predaje crkveno pravo na Pravnom fakultetu u Solunu i Fedonom Dzonom Kozirisom, koji je dugo godina ziveo u Americi i predavao medjunarodno uporedno pravo na Ohajo univerzitetu.

Odnos crkve i drzave

- U Americi je drzava odvojena od crkve, pa u javnim skolama nema veronauke, niti bilo kakvih kurseva iz religije. Jedino se u pojedinim javnim skolama uci istorija religije, ali to je nesto sasvim drugo. Veronauka se predaje samo u privatnim

katolicke i jevrejskim skolama, jer su to zapravo religijske skole, kaze profesor Koziris.

Prema njegovim recima, u Americi se raspravlja o eventualnom finansiranju tih privatnih skola iz budzeta i postavlja se pitanje po kom bi osnovu novac iz budzeta uopste isao u te privatne skole. Dogadja se da vlada nije voljna da da stipendije djacima privatnih religioznih skola bez principa odvojenosti drzave i crkve.

- Kursevi veronauke imaju kulturne, istorijske i jezicke vrednosti, ali da budemo iskreni tu ima i dogme i religijskih sadrzaja. Sa uvodjenjem veronauke u skole neminovno se postavlja i pitanje odnosa crkve i drzave. U Americi se smatra da je drzati kurseve religije u javnim skolama protivno Ustavu, da drzava ne treba da trosi novac na casovima veronauke i da ne treba da bude umesana u religiju, jer to nije dobro ni za samu crkvu. Medjutim, ako veronauka nije obavezna, vec fakultativan predmet, dakle, ako postoji sloboda izbora, i ako je omoguceno deci da pohađaju versku nastavu u skladu sa svojom veroispovesti, onda se ne ugrozavaju ni religijske slobode niti se krse ljudska prava. Ljudi uostalom nemaju razloga da se stide svojih verovanja, objasnjava Koziris.

Slicnog misljenja je i profesor crkvenog prava iz Soluna Papastatis. On smatra da - ako bi se veronauka u Srbiji uvela kao fakultativan predmet - deca koja ne bi htela da pohađaju tu versku nastavu ne bi imala nikakve ni pravne ni psiholoske probleme. Svako uostalom treba da bude ponosan na svoje verovanje i ateista tako treba da ima dostojanstvo i da kaze da je ateista.

Specijalizovane skole za verske manjine

U Grckoj su i u javnim i u privatnim osnovnim i srednjim skolama obavezni kursevi religije. Ne moraju da ih pohađaju samo ateisti i oni koji se ne izjasnjavaju kao pravoslavci. Verska nastava je sazdana prema strukturi istorije pravoslavne crkve i zato je svaki ucenik obavezan da pohađja versku nastavu sve dok se deklarise kao pravoslavac. Postoje, medjutim, i takozvane specijalizovane javne skole za muslimansku versku manjinu u zapadnoj Trakiji. Naime, ti ucenici mogu da pohađaju javne skole koje su za sve, a mogu, ako zele, da idu u javne skole specijalizovane za njihovu religioznu manjinu. Tu su kursevi religije sazdati prema strukturi islama, i obavezni su za sve one koji se opredele da pohađaju te specijalizovane skole. U svakom delu Grcke u kome postoji velika brojnost religioznih manjina (hiljadu do dve hiljade) postoje skole za te verske manjine. Tako u Solunu postoji jevrejska osnovna skola, a u Atini i osnovna i srednja jevrejska skola. Na nekim ostrvima na kojima zivi rimokatoliccka populacija u javnim skolama profesori rimokatolicke veroispovesti drze casove veronauke iskljucivo za ucenike te veroispovesti.

Postoje oblasti u kojima je veoma malo onih koji nisu pravoslavci. Posto angazovanje nastavnika iziskuje i novac, nada se ne mogu uzimati nastavnici, ili, otvarati specijalizovane skole za jednog ili dva ucenika. U tim situacijama religijsko obrazovanje za verske manjine zavisi od verske zajednice u toj sredini.

- Cilj drzave nije da odneguje podanike, vec da deci pruži sto bolje i potpunije obrazovanje, jer se kroz versku nastavu proučava i jezik i nacionalna istorija. U clanu 16 Ustava Grcke stoji da je cilj obrazovanja nacionalno, moralno i religiozno obrazovanje. U skolama se tako u okviru verske nastave rade Stari i Novi zavet, istorija veronauke, poglavlja koja se ticu liturgije i crkvene doktrine, katihizi, hriscanski moral, objasnjava Papastatis.

A. Brkic

Manipulacije ljudskim pravima

Profesor Fedon Dzon Koziris, koji je dugo ziveo u Americi i predavao medjunarodno uporedno pravo, a sada zivi u Grckoj, nedavno je pisao clanak o ljudskim pravima, temi koja danas kod nas pobudjuje veliko interesovanje. On je, zapravo, ispitivao manipulacije ljudskim pravima, jer se neretko desava da se, u cilju akcentiranja ljudskih prava manjina, zapostavljaju prava vecine.

- Centralni zahtevi ljudskih prava koje svaki covek mora da postuje jesu slobode izrazavanja, sloboda veroispovesti, slobode kulturnih prava (jezik, muzika). Jednostavno receno, ljudi treba da budu slobodni. Ali, ako neko u ime ljudskih prava napadne ili ugrozi drzavu, mora biti napadnut. Mora da postoji balans izmedju zastite drzave i ljudskih prava. Isto tako mora da se napravi ravnoteza izmedju prava manjina i prava vecine. Kretanje invalida, skopcano je, recimo, sa novcem. Oni dakle imaju odredjena socijalna prava, ali i tu postoji granica jer ne mogu njihova prava da budu preca od prava drugih, objasnjava profesor Koziris.

AAmericka Kancelarija, Pristina, Kosovo

Ron Bronjn Program za Postdiplomske Studije u Americi

Ron Bronjn Program omogucava istaknutim diplomiranim studentima i mladim ekspertima iz centralne i istocne Evrope postdiplomske studije na vodecim americkim univerzitetima. Ron Bronjn Program je dobio naziv po preminulom americkom ministru za finansije Ronald H. Bronjn-u, koji je do kraja svog zivota radio na promovisanju interesa americkog biznisa na Balkanu. Program odrazava njegovo zalaganje za demokratiju u regionu i jacanje globalne ekonomije.

Napredan akademski rad, profesionalno usavršavanje

Ron Bronjn Program se sastoji od kombinacije naprednog akademskog rada i aktivnosti na profesionalnom usavršavanju kao sto su praktican rad, seminari, i rad sa ekspertima. Stipendisti treba da pokazu vodece kvalitete u jednoj od osam oblasti:

Americka Kancelarija, Pristina, Kosovo

Ron Bronjn Program za Postdiplomske Studije u Americi

Ron Bronjn Program omogucava istaknutim diplomiranim studentima i mladim ekspertima iz centralne i istocne Evrope

postdiplomske studije na vodećim američkim univerzitetima. Ron Bronjn Program je dobio naziv po preminulom američkom ministru za finansije Ronald H. Bronjn-u, koji je do kraja svog života radio na promovisanju interesa američkog biznisa na Balkanu. Program odražava njegovo zalaganje za demokratiju u regionu i jačanje globalne ekonomije.

Napredan akademski rad, profesionalno usavršavanje

Ron Bronjn Program se sastoji od kombinacije naprednog akademskog rada i aktivnosti na profesionalnom usavršavanju kao što su praktičan rad, seminari, i rad sa ekspertima. Stipendisti treba da pokazuju vodeće kvalitete u jednoj od osam oblasti:

Administracija poslovanja

Ekonomija

·Administracija obrazovanja/gradjansko obrazovanje

Politika zaštite životne sredine/ menadžent resorsa

Novinarstvo/masovne komunikacije

Pravne nauke

Javna administracija

Javna politika

Stipendisti Ron Bronjn Programa se biraju na osnovu vrednovanja tokom javnog konkursa i šalju na priznate univerzitete širom Sjedinjenih Američkih Država. Stipendije koje pokrivaju troškove skolarine, životne troškove, i transport, omogućavaju stipendistima da dobiju titulu magistra nakon završetka jedne ili dve godine studija.

Uslovi

Kandidati treba da imaju ekvivalent univerzitetskog obrazovanja (četiri godine), ili završen fakultet pravnih nauka ako konkurisu za magistarsku titulu iz prava. Treba da raspolazu znanjem engleskog jezika pokazanom na TOEFL testu rezultatom od 550 poena ili 213 poena na kompjuterizovanoj skali. Kandidati moraju biti mlađi od 40 godina i u mogućnosti da započnu studije u jesen 2001.

Lica koja pohađaju akademski program ili su zaposlena u Sjedinjenim Američkim Državama, državljani Sjedinjenih Američkih Država, ili oni čiji su bliski rođaci (bratni drug, majka, otac, sestra ili brat) američki građani ili imaju dozvolu boravka (zelenu kartu) ne ispunjavaju uslove za stipendiju Ron Broun Programa.

Ron Broun stipendisti se finansiraju bez obzira na rasu, veroispovest, pol, nacionalnu ili versku pripadnost.

Formulari se mogu dobiti u Američkoj Kancelariji u Pristini ili na Internet adresi:

<http://www.usofficepristina.usia.co.at>

Popunjene formulare predati na sledećoj adresi: Američka Kancelarija, Kancelarija za odnose sa javnošću, Dragodan, Nazim Hikmet 30, Pristina, Kosovo

Tel: + 381 38 549 516

Faks: + 873 761 912 436

Krajnji rok za predaju formulara:

1 februar, 2001
